

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGyelőRE MINDEN HO KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr Emil Unger.

:: Adminisztration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A tógazdasági könyvelésről. *Dr. Schulmann Emil.* — Társulatok — Egyesületek. — Ujdonságok — Vegyesek. —
Kérdések-Feleletek. — Árjegyzések. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Über die teichwirtschaftliche Buchführung. — Gesellschaften und Vereine. — Neuig-
keiten. — Fragen und Antworten. — Fischpreise. — Annoncen.

A tógazdasági könyvelésről.

Irta: *Dr. Schulmann Emil.*

(Előadta az Orsz. Halászati Egyesület 1936. februári halászati
tanfolyamán.)

A tógazdasági könyvelésnek, mint minden nyilván-
tartásnak a célja kettős. Az első cél az, hogy a könyvek-
ből lehetőleg mindig hű tükrét kapjuk a valóságban
ugyanabban a pillanatban fennálló állapotnak. Vagyis:
ne kelljen kimennünk a magtárba és átmérni a takar-
mányt ahhoz, hogy megtudjuk, vajjon mennyi a készle-
tünk, hanem elég legyen felütnünk egy könyvet és
abból egyszerű számítás alapján azonnal megtudhassuk
készletünk mennyiségét. Ugyanez vonatkozik természet-
esen a halkészletre, mint raktári anyagra is, sőt meg-
állapíthatjuk, hogy a pontos könyvvezetés a tógazdára
nézve még nélkülözhetetlenebb, mint a mezőgazdaság
többi ágában. Azt ugyanis, hogy mennyi búzánk van a
raktárban, mennyi és milyen súlyú sertésünk az aklök-
ban, bármikor megállapíthatjuk, ha a nyilvántartásban
zavar állna be. A tóban levő halkészletet azonban le-
mérni nem lehet, felbecsülni pedig a legjobb szakértő
sem tudhatja. Meg kell tudnunk továbbá könyveinkből,
vajjon mennyibe került nekünk a hal termelése és hogy
a halgazdasággal összefüggő kiadásaink mérve mily
összegre rúgott.

A másik célja a könyvvitelnek az, hogy egy bizo-
nyos időpontban, a mérlegkészítés napján, a gazdálko-
dásról zárószámadást készíthessünk és ez a zárószámadás
feleletet adjon nekünk először is általánosan arra a
kérdésre, vajjon megkaptuk-e fáradozásunk gyümölcsét,
jövedelmező volt-e a haltermelés, ha igen, mily mérték-
ben volt az, ha nem, mily mértékben volt az veszteséges.
De a végső eredményen túl tovább is vizsgálunk kell
a nyilvántartás adatait és feleletet kell keresnünk a
könyvvitel egyes számláin azokra a problémákra, ame-
lyek jobb és gazdaságosabb termelés tekintetében min-
den mezőgazdára nézve adódnak. Meg kell néznünk,
arányban áll-e a termésünk a feleletett takarmánnyal,
arányosak voltak-e a költségtételek, helyes volt-e a ki-
helyezés, az etetés, szóval racionális volt-e a termelés
egész menete.

A továbbiakban áttekinthetően igyekszem taglalni,
hogy mely eszközök segítségével érheti el a tógazdasági
könyvelés a fentiekben körvonalazott kettős célját a
legegyszerűbb módon.

Előrebocsátom, hogy a tógazdasági könyvelés
ismertetésénél azt a leggyakrabban előforduló esetet
tartom szem előtt, amidőn nagyobb uradalom keretében
folytatnak halastavi üzemet. Az élet természetesen minden-
féle más üzleti helyzetet is teremt, ezek azonban mind
olyan esetek, amelyek nem kívánnak nagymérvű módo-
sítást az ismertetendő könyvviteli eljárásan.

A nyilvántartás ismertetését legcélszerűbben a termés betakarításánál, a lehalászásnál kezdhetjük. Természetesen minden egyes tó lehalászott anyaga nyilvántartás tárgyát képezi. A lehalászásnál, mint tudjuk, közvetlenül a halágy közelében felállított mázsára kerül a hal, a már fajták és egyes súlycsoportok szerint szortírozott hal onnan pedig a kádakhoz és a kisvasúti kocsikon a telettetőkbe. A nyilvántartás ott kezdődik, hogy az intéző, vagy az ezzel a teendővel megbízott személy a mázsálásnál u. n. *mázsakönyvet* vezet, azután pedig, amikor egy kisvasúti kocsira való halat átmázsált, kiállít két példányban átütéssel minden ilyen szállítmányból egy u. n. *szállítási bárca*t, amelynek egyik perforált példányát a könyvből kiszakítja, átadja a kocsisnak, a másik példány pedig bentmarad a szállítási bárca-könyvben. A szállítási bárca tartalmazza a dátumot, a lehalászás alatt álló tó számát, a kocsis nevét, továbbá rendelkezést arra nézve, hogy melyik telettetőbe kerüljön a szállított hal; tartalmazza végül a szállított hal megnevezését, valamint darabszámát és súlyát az egyes fajták szerint, végül a mázsáló aláírását. A kocsis ennek a bárcanak a kíséretében adja át a telettetőnél szolgálatot teljesítő tisztviselőnek a halat, aki átveszi a szállított mennyiséget és az utasításnak megfelelően a szállítási bárca-n már előre megjelölt telettetőbe helyezi. Este az irodában a szállítási bárca alapján bevezetik a lehalászott mennyiséget a *telettető könyvbe*. A telettető könyv, amely megfelel a közönségesen áruaktárkönyv megnevezés alatt ismert nyilvántartásnak, úgyszólván a legfontosabb nyilvántartási eszköze a tógazdaságnak. A szállítási bárca-ból megállapítják, hogy melyik telettetőbe mennyi hal került és minden egyes telettető részére külön számlát fektetnek fel *bevételi és kiadási oldalal*. A napi lehalászás után a bevételi oldalon beírják minden nap azokat a mennyiségeket, amelyek az egyes telettetőkbe kerültek. Ennek a bevételi oldalnak a következő rovatai vannak: Dátum, honnan, vagy melyik tóból került a hal a telettetőbe, megnevezés, végül három külön rovat, mely módot ad arra, hogy az egyes halfajokat darabszám és súly szerint külön vezethessük. Háromnál több rubrika e célra ritkán szükséges, mert hiszen az egyes telettetőkbe általában csak egy—két féle halat szoktak elhelyezni, hogy a téli szállítások minél egyszerűbben legyenek lebonyolíthatók. Itt mutatok rá arra is, hogy mihelyt a telettető könyvbe az aznapi lehalászási eredmények bevezettek, alkalom nyílik az *ellenőrzésre* is. Ha az egyes telettetőkbe helyezett mennyiségeket a telettető könyvből kiírjuk, kiírjuk továbbá az egyes szállítási bárca-kon feljegyzett összes halmennyiségeket, valamint a mázsáló által vezetett mázsakönyvből a lemázsált összes súlyt, úgy mindhárom súlynak egymás közt naponta egyeznie kell, mert hiszen a mázsakönyvbe vezetett első adaton alapszik minden és ugyanazoknak az adatoknak kellett a szállítási bárca-kon át a telettető könyvbe kerülni; csak az egyes súlycsoportok elosztása halfajták és telettetők szerint szenvedett tulajdonképpen változást. A telettető könyv kiadás oldalára a továbbiakban térek csak ki, mert igyekszem párhuzamosan haladni a gazdasági cselekményekkel.

A napi lehalászás befejeztekor kimutatást készítünk; és pedig nem a telettetőbe rakott hal szerint szortírozva a lehalászott mennyiségeket, hanem abból a szempontból, hogy a lehalászás alatt álló tóból mennyi halat nyertünk. Ezt a kimutatást nevezzük a *lehalászási napi jelentésnek*. Tartalmazza ez minden egyes lehalászásra kerülő tóra nézve rubrikánként, hogy az előző lehalászási napon összesen az illető tóból halfajták

szerint mennyi lett lehalászva és pedig pontyban, compóban, harcsában, süllőben, osztályonként.

Az egyes osztályok, mint tudjuk, pontynál anya, I)aa, I)a, II. III. IV. osztályú, ivadék, stb.— egyéb halnál anya, eladó vagy tenyészanyag. Az előző lehalászási eredményhez halfajtánként hozzáírják a napi lehalászott mennyiséget és megállapítjuk, hogy abból a tóból eddig összesen mennyi hal került ki. Ez a lehalászási napi jelentés képezi az alapját azután az egyes tavak szerint a tókönyvnek, amely tókönyvbe ugyanezek az adatok kerülnek. A tókönyv tulajdonképpen csak statisztikai célt szolgál, mert ebből akarjuk a lehalászás végével megállapítani azokat az adatokat, melyek a termelésre nézve fontossággal bírnak. A tókönyv rovatai nagyjából megfelelnek a lehalászási napi jelentés rovatainak.

Ezzel tulajdonképpen befejezést nyer az a nyilvántartás, amely a lehalászással kapcsolatos. A hal ezzel egyfelől bekerült és pedig végig ellenőrizve és szortírozva a telettetőkbe, másfelől a tókönyvben meg vannak rögzítve azok az adatok, amelyek az egyes tavak hozamára nézve jelentőséggel bírnak. Még csak azt jegyzem meg, hogy szokásos a lehalászás alkalmával rögtön bizonyos mennyiségű halat a környéken eladni, hiszen a lehalászás általában olyan esemény, amelynek bizonyos körzetben publicitása van és mindig vannak, akik ezt olcsó hal vételére alkalomnak tekintik, sőt jóbarátoknak néha ajándékozni is szokás. Bizonyos kis mennyiségű hal tehát rögtön a tóból kikerülve megválnak a tógazdától és nem kerül a telettetőbe. Ügyelnünk kell ennél fogva arra, hogy ezeket a mennyiségeket mint lemázsált és betakarított termést kezeljük, vagyis, hogy bevételre kerüljenek ezek a kiadott halmennyiségek is a telettetőkönyvben és a tókönyvben is, viszont kiadásba kell őket helyezni a telettetőkönyvben, mert hiszen a telettetőkönyv célja az, hogy állandóan hű képét adja a készletnek.

Itt szeretnék még kitérni a bemázsálás pontosságának kérdésére is. Sok tógazda azt a módszert követi, hogy annyit akar a telettetői raktárnyilvántartásba bevételezni, mint amennyit a telettetőből súlyra ki is tud szállítások alkalmával adni. Tudjuk azonban, hogy a természet rendje szerint a telettetőben a hal, ha nem is sokat, de bizonyos mértékig fogy. Ennél fogva úgy járnak el, hogy bizonyos számú százalékot már eleve leütnek a mázsálásnál és kevesebb súlyt írnak be a telettetőkönyvbe mint amennyit tényleg átmázsáltak. A telettető kiürítése után azután rámutatnak arra, hogy kérem, amennyi halat mi bemázsáltunk, annyi halat mi ki is adtunk. Az én szerény véleményem szerint ez a módszer nem megfelelő. Inkább azt ajánlom, hogy mázsáljuk csak be a halat — természetesen azért bőven mérve — a telettetőbe annyinak, amennyi az tényleg a lehalászáskor volt, állapítsák meg azt is híven, hogy mennyi halat mértek ki abból a telettetőből, mert hiszen bennünket az a mankó is érdekel, amely a telettetés során előállott. Ha pedig más módszert követünk, mint a tényleges állapotok feljegyzését, akkor ennek a mankónak a mérve előttünk sohasem fog mutatkozni. Ha azt akarjuk megtudni a telettető könyvből, hogy adott pillanatban mennyi a halkészletünk, úgy nincs semmi akadálya annak, hogy az idény előrehaladásának megfelelően néhány százalék mankót leüssünk. Abban, — ha a hiány normális — nincs semmi takarnivaló, viszont nem dicsőség, ha ugyanannyit vagy többet mértünk ki, mint amennyit bemértünk, mert az nem természetes és így helytálló sem lehet.

Ezek után áttérhetek arra, hogy a halszállítások kapcsán milyen könyvviteli nyilvántartást követünk. Az eljárás megismétlődik, de most már a teletetőnél. Újra ott áll a tógazda a mázsánál, de most már az átvevővel, újra vezető a mázsakönyvet, újra kiállítja ugyanazt a szállítási bárcát, megjelölve, hogy hányas számú teletetőből milyen fajta és milyen mennyiségű halat szolgáltatott ki; ugyanúgy átadja a perforált példányt a kocsisnak és a kocsistól ugyanúgy átveszik az állomáson a halat és a bárcát, ezúttal a vagonkísérő. Mikor a szállítás befejeződik, akkor a szállítási bárcák alapján kiállítják az u. n. szállítási jegyzéket, amely a következő rovatokat tartalmazza: kelet, teletető vagy tószám (amennyiben a hal közvetlenül tóból adatott ki), a hal neve, darabszáma, súlya, kinek hova adatott ki és jegyzet. Ugyanez a szállítási jegyzék tartalmazza azután a költségek feljegyzését is a könyvelés részére, vagyis, hogy a szállítással kapcsolatban mennyi napszám, költség, stb. merült fel. A szállítási jegyzék egyik példányát az átvevő kapja kézhez, aki az utolsó fuvarral maga is kimegy az állomásra és ott a halas kocsikísérőtől visszavett szállítási bárcák összesítése alapján ellenőrzi a szállítási jegyzék számadatait. Az irodában azután megint összeállítják teletetők szerint a kiszolgáltattott halmenynységet és a *teletető könyvben* a megfelelő teletető számláján kiadásba helyezik. Ennek a kiadási oldalnak is dátum, hova és milyen célra, megnevezés, háromszor darab, kg. és megjegyzés rovata van, ugyanúgy, mint a bevételi oldalnak. Ha mármost ezt a teletető könyvet bármely pillanatban elővesszük, úgy a pontos vezetést feltételezve, mindig megállapíthatjuk, vajjon az egyes teletetőkben mennyi a halkészlet.

Meg kell említenem az u. n. készletváltozási jelentést is, amellyel a tógazdaság az uradalmi központnak jelenti egy bizonyos időperiódusra nézve, hogy az eladásra került halakon kívül még milyen mennyiségű halat milyen célra adott ki, vagy vételezett be az egyes teletetőkbe. Ez a készletváltozási jelentés kumulatív kimutatás, vagyis nem az egyes teletetőkben előfordult változásokat jegyzi fel, hanem az egész tógazdaságból kiment, vagy a tógazdaságba bejött halat. Ennek a kimutatásnak a következő rovatok vannak: kelet, teletető szám, halfajta, darab, súly, mi célra adatott ki, vagy honnan érkezett és jegyzet.

Ezzel ki is merítettük volna mindama nyilvántartásokat, amelyek magára a tógazdaságban tároló halmenynységekre vonatkoznak. Vezetünk azután még raktár és anyagszámadást is, ez azonban ugyanolyan, mint bármely más gazdasági üzemben vezetett raktárkönyv, úgyhogy ezekkel, mint a tógazdasági könyvelés elemeivel, külön foglalkoznunk felesleges.

A nyilvántartás menetében most annál a gazdasági állapotnál tartunk, hogy a tél folyamán a teletetőkben successive kiadásra kerülnek a halak. Elérkezik a tavasz, amikor is a leggyakoribb esetet feltételezve, a teletetőből eladás útján az eladásra szánt halak már mind kikerültek és ezzel egyidejűleg az új termelési időszak is megnyílik. Ez annyit jelent, hogy a kihelyezésre váró halak kikerülnek a tavakba. Amennyiben a teletetőkben helyezük be az ivadékot vagy kétnyaras pontyot és egyéb halanyagot a tavakba, akkor a teletető könyvben ez is kiadási tételt képez, „kihelyezés“ cím alatt. Ez lesz tehát a normális esetet számítva az utolsó tétel, ami a teletetőkönnybe bevezetettik és ezzel a teletetők ki is ürülnek. Eljött az ideje annak, hogy a teletetőkönny kiadási és bevételi oldalait egybevegyük és megállapítsuk, vajjon

a bemért hallal szemben mennyi halat mértünk ki eladásra vagy más célra a teletetőből. A két oldal súlyösszegének egybevetése adja a teletetőben mutatkozó súlyhiányt, amelyről előadásomban már megemlékeztem. Azt a tenyészanyagot, amelyet a teletetőből vagy idegen helyről hoztatva, a tóba helyezünk, ismét bevezetjük a tavak szerint nyilvántartott tókönyvbe, azért, hogy megállapíthassuk majd a lehalászás után, vajjon az egyes tavakban mennyi a termeléssel elért szaporulat.

A kihelyezés befejeztével *kihelyezési kimutatást* készítünk az egész tógazdaságra nézve. Ebbe bevezetjük a következő adatokat: minden egyes tó számát, a tó területét, hogy holdanként összesen hány darab és milyen átlagsúlyú halat helyeztünk ki és pedig halfajták szerint u. m. anyaponty, darab, kilogramm, kétnyaras, darab, kilogramm és egynyaras, darab, kilogramm. Ugyanezeket a rubrikákat nemcsak pontyra, hanem az esetleg behelyezett más halfajtákra is megcsináljuk, természetesen mindig a kihelyezett súlycsoportok szerint.

Folytassuk már most a nyilvántartást az üzemmell párhuzamban. A termelés kapcsán elsősorban a haltakarmány nyilvántartásáról kell beszélnünk. A legtöbb esetben a tógazdasági üzemenk nincs külön magtára, hanem az uradalmi magtárból kapja ki azokat a takarmánymennyiségeket, melyeket halesítésre felhasznál. Ezeknek a tógazdaságoknak tehát külön haltakarmány raktár nyilvántartásuk nincs is. Azt az esetet feltéve, hogy magának a tógazdaságnak van magtára, a nyilvántartás egyszerűen úgy alakul, hogy felfektetnek egy *haltakarmány raktárkönyvet*, melyben a bevételezett mennyiségeket minden egyes takarmányfajtaból súlyban nyilvántartják, a kiadási oldalon pedig a napi etetésre kiadott mennyiségeket kiadásba helyezik. Ez tehát külön tógazdasági könyvviteli specialitást nem jelent és vele bővebben foglalkozni nem kell. Szokás a haltakarmányvételekről, amennyiben ezzel a tógazdaság intézője van megbízva, *vételi jelentést* küldeni a központnak, amely vételi jelentés tartalmazza a takarmány eladójának nevét és lakcímét, a haltakarmányfajta megnevezését, (tengeri, rozs, csillagfürt, stb.) a mennyiségét és egységárát, a szállítás határidejét, a fizetési feltételeket és az intéző aláírását. Nagyon fontos az intéző szempontjából, hogy az ilyen vételi jelentést még a vétel napján küldjék be annak a forumnak, mellyel szemben elszámolással tartozik a vásárló, mert tudjuk, hogy a takarmány ára napról napra változásnak van kitéve és úgy az intéző, mint a központ szempontjából megnyugtató ellenőrzést csak az azonnali jelentés ad.

Az egyes tavakba került haltakarmányról a tógazdasági könyvelőség *etelési naplót* vezet, tavak és takarmányfajták szerint. Ebből a naplóból kell mindig megállapítani tudnunk, hogy az egyes tavakba az etetés kezdete óta mennyi és milyen takarmány került. Az etelési naplóból hetenként összefüggő táblázatban mutatjuk ki, vajjon az egész tógazdaságban mennyi takarmányt etettünk fel a vonatkozó hét alatt. Ezt a jelentést *takarmányozási heti jelentésnek* nevezik. A takarmányozási heti jelentés tartalmazza a tógazdaság megnevezését, azt az időszakot, amelyre a heti jelentés vonatkozik, tehát ilyen év, ilyen hó, ilyen napjától eddig és eddig, az egyes tavak számát vagy megnevezését, továbbá nem mintha szorosán idetartoznék, hanem hogy valahol fel legyen jegyezve, még pedig olyan jelentésben, amely rendszeresen bizonyos időközönként az ellenőrző központ kezébe kerül, a vízállást minden tóra nézve, végül a lényegét, vagyis a takarmány megnevezését és mennyiségét.

Ez a takarmányozási heti jelentés, amit lehet rögtön levelező lap formájában nyomtatni, amennyiben annak postai szétküldése kerül szóba, módot ad arra, hogy megállapíthassék, melyik tóba milyen fajta takarmány és összesen mennyi takarmány került a vonatkozó héten. Ha azután a heti jelentőn az előző hetekben feleltetett mennyiséggel összesítjük a folyó héten feleltetett mennyiséget, úgy szemléltetővé válik az utolsó hétig történt takarmányozás teljes mértéke.

Tudjuk, hogy minden gazda nemcsak kíváncsiságból, hanem a termelés menetének szabályozása szempontjából is bizonyos időközökben meg akar győződni arról, vajjon a termelés gazdasági szempontból milyen eredményt mutat. A haltermelés is állathízlási és nevelési üzem és így érdeke a további takarmányozás besztása szempontjából a tógazdának az, hogy időről időre megállapíthassa, vajjon a már elmúlt termelési időszakban milyen eredménnyel gazdálkodott. Ennek megállapítása olyan állatoknál, melyek nem vízben élnek, igen egyszerű. Tudjuk, hogy a sertéseket is, különösen addig, amíg túlságosan el nem híztak, legalább havonta egyszer mázsára hajtják és meggyőződnek arról, vajjon a feleltetett takarmányhoz képest milyen a súlyszaporulat. Ezt a hálnál sajnos, nem tehetjük meg. Hogy azonban teljesen tájékozatlanok ne maradjunk, próbahalászatot rendezünk, amely többé-kevésbé tájékoztatást nyújt a termelés menetére nézve. A próbahalászat eredményéről a tógazda nyilvántartás szempontjából u. n. próbahalásztati kimutatást készít. Tartalmazza ez a tógazdaság megnevezését és a próbahalásztat napját, valamint a következő rovatokat: a tó számát vagy nevét, a tó területét kat. holdakban, a tóba a termelés elején kihelyezett hal mennyiségét, darab és kilogramm szerint, feltüntetését annak, hogy katasztrális holdanként hány darab és milyen átlagsúlyú egyedek helyezettek ki, a kihalásztott ponty mennyiségét, még pedig három rovatban feltüntetve a kihalásztott kétnyaras, egynyaras és az esetleges idei ivadék mennyiségét, mindig darabszám és súly szerint, továbbá, hogy mennyi az átlagsúlya a kihalásztott anyagnak darabonként. A továbbiakban feltünteteti a próbahalásztati kimutatás az előző próbahalásztatnál tapasztalt átlagsúlyt, végül mint keresett eredményt a két próbahalásztat között eltelt időben mutatkozó súlyszaporulatot és a kihelyezés óta a próbahalásztat időpontjáig összesen elért darabonkénti súlyszaporulatot.

Amint látjuk tehát, az első főcsoport tartalmazza a kihelyezett pontyra vonatkozó adatokat, a következő, második rovatcsoport a próbahalásztat alkalmával kifogott pontyra vonatkozó adatokat, a harmadik rovatcsoport pedig a két előző rovat összehasonlításából adódó eredményt. Minthogy azonban súlyszaporulatot elérni lehet gazdaságos és nem gazdaságos módon, vagyis kevés etetéssel és sok etetéssel, ezért még egy rovatot teszünk a próbahalásztati kimutatásba, amelyben feltüntetjük, hogy az utolsó próbahalásztat óta hány kilogramm takarmányt ettünk fel az egyes tavakban, valamint egy következő rovatban azt is, hogy a kihelyezéstől a mostani próbahalásztásig összesen mennyi takarmányt ettünk fel a tóban. A harmadik rovat tartalmazza azután a feleltetett takarmány megnevezését. Az eredmény megállapításánál tehát döntő fontossággal esik latba a feleltetett takarmányt tartalmazó rovat minden adata, melyeket a tógazda egybe fog vetni a súlyszaporulatot feltüntető rovat adataival. Az utolsó rovat azután azt mutatja, hogy mennyi járulékhalt, nevezetesen compót, süllőt, harcsát,

pisztrángsügért, kárászt, stb. fogtunk ki a próbahalásztat alkalmával, továbbá a vizállást, melynek fontossága a termelésre nézve a praktikus tógazda előtt ismeretes.

A próbahalásztat maga és így az arról készült kimutatás megnyugtató tájékoztatást csak akkor nyújt, ha kellő mennyiségű a próbahalásztat alkalmával kifogott hal. Ha kevés egyedből következtetünk az egész tó üzemmenetére, úgy könnyen juthatunk olyan eredményhez, amely inkább megtéveszt, mint tájékoztat bennünket.

A termelési üzem befejeztével, a lehalásztás után összesített kimutatást készítünk a lehalásztás teljes eredményéről az összes tavak egybefoglalásával. Minden egyes tóra és minden egyes halfajtára nézve a kereskedelmi életben szokásos osztályozást szem előtt tartva, bevezetjük mindazokat a mennyiségeket, amelyeket termelésünk végeredményeképen minden fajta halban, tehát pontyban, compóban, harcsában, süllőben, csukában, pisztrángsügérben, kárász és egyéb vadhalban a tóból kihalásztunk. Mikor mindezeket a rovatokat már bevezettük, akkor minden egyes tóra nézve megállapítjuk, — a vadhalat figyelmen kívül hagyva — az egész lehalásztott súly mennyiségét és rögtön mellé írunk egy másik rovatot is, amelybe bevezetjük a kihelyezési kimutatásból az illető tóba behelyezett mennyiséget. A két rovat egybevetéséből aztán megállapíthatjuk, — a vadhal figyelmen kívül hagyásával — az összes szaporulatot, melyből megkapjuk, hogy a.) pontyból, b.) vadhal figyelmen kívül hagyásával az összes többi halból milyen súlyszaporulatot értünk el egy-egy tóban. A következő rovatba beírjuk a behelyezett és kihalásztott ponty darabszámából százalékban megállapított hiányt, még pedig rendszerint külön az egynyarasra és külön a nagyobb halra vonatkozólag. Még egy következő rubrikába bevezetjük a feleltetett takarmány mennyiségét, amely mellé beírjuk, hogy hány kgr. takarmány esik egy kilogramm termelt halhúsrá. Az utolsó rovat mutatja azután a tó természetes hozamát, amit akként kapunk meg, hogy elvül elfogadjuk azt a feltevést, hogy 5 kg. feleltetett takarmányból egy kilogramm halhúsnak kell származni. Amennyiben azután több súlyt értünk el szaporulatként, mint a feleltetett takarmány mennyiségének megfelelő súlyemelkedés, úgy az így nyert számot a tó természetes hozamának mondjuk. Ez az a szám, amelyet a tó minőségének megítélésére általában mértékadónak elfogadunk. Ennek a természetes hozamnak egyes tavak szerinti nagysága vagy kicsisége azután döntő tényező a tógazdasági üzem eredményére nézve, mert a takarmányfeleltetés nélkül elért súlyszaporulat emeli leginkább a rentabilitást.

Kimutatás készül továbbá a *haltermés felhasználásáról* is. Ennek a kimutatásnak első része feltünteteti első rovatában a lehalásztott anyagot egyes halosztályok szerint, a második rovat az előforduló kezelési különbözőzetet (nem pontos bemérés folytán előálló többletek, osztálycserek, stb. esetére), a következő rovat pedig feltünteteti az egyes csoportok szerint, hogy milyen célra összesen mennyi halat adtunk ki. Ennek egyes rovatai a vagoneladások, a helyben eladott halmennyiség, azután konvencióra, esetleg kastélynak ajándékra kiadott halak, elhullás, apadási veszteség, a kihelyezésre, vagy még eladásra váró készlet, úgy hogy ebben a kimutatásban feleletet kap a tógazda arra nézve, vajjon mit csinált az egész haltermésével.

Itt térek ki a pénzkezelés ismertetésére, melynek hosszabb ismertetést nem kell szánnunk, hiszen az

ugyanolyan, mint bármely más mezőgazdasági üzemnél. A tógazdaság természetesen *pénztárkönyvet* vezet, és ez az alapja azoknak a pénzügyi számításoknak, amelyek az üzem eredményét vannak hivatva megállapítani. Formájára nézve egyszerű bevétel és kiadás oldalal bíró könyvről van szó, amelyet azonban minden egyes tételnél ellenszámlával vezetünk, vagyis minden egyes kiadási, vagy bevételi tételre nézve külön csoportokban tartjuk nyilván, vajjon milyen címen származott a kiadásunk, vagy miből értük el a bevételt. Az egyes számla csoportokat tetszés szerint lehet megválasztani olyképen, hogy azok az adatok legyenek megállapíthatók, amelyekre a tógazdaság vezetője súlyt helyez. Általában szokásos, a tisztai fizetésre, takarmányra, évesekre, hónapokra, napszámokra, anyagokra, tőfenntartásra, stb. külön számlát vezetni. Bevétel másból, mint haleladásból ritkán fordul elő.

Nem szabad azonban megfeledeknünk arról, hogy ez a pénztárkönyv ebben a formájában még ellenszámláival együtt sem adja hű tükrét annak, hogy a tógazdaság üzemébe mibe került. Tekintetbe kell venni ugyanis az esetleg természetben kapott szolgáltatásokat, mint az uradalom központja által rendelkezésre bocsátott fogatok, konvenciók földek, stb. melyeket az eredmény megállapításánál külön kell értékelni és a költségek közé felvenni akkor is, ha azokat nem készpénzért szerezték be a tógazdaság.

A pénztárkönyvből készítünk havonta költségkimutatást, melyen egyes ellenszámlák szerint kimutatjuk, hogy egy hónap alatt mennyit adtunk ki tisztai fizetésekre, évesekre, stb. és helyes, ha mindjárt összehasonlítást is készítünk az előző üzemévben ugyanabban az időszakban ugyanazon tételekre fordított kiadásokról, hogy megállapíthassuk, vajjon a multhoz képest sikerült-e megtakarítást elérnünk. Helyes továbbá költségvetési előirányzatot készítenünk minden egyes hónapra előre, hogy számot vessünk az üzemi pénzszükségletről, melyet gazdálkodásunknál szem előtt kell tartanunk.

A végére hagytam azt a kimutatást, amely immár nem egyes részletkérdésekre, mint például, hogy mennyi takarmányt használtunk fel, mennyi halat helyeztünk ki, stb. ad feleletet, hanem amelyből azt tudjuk megállapítani, ami végeredményben a legfontosabb és amiért az egész termelést folytatjuk, vagyis hogy pénzben mennyit kerestünk. Ebben a kimutatásban a következő rovatokat készítjük el az egész tógazdaságra vonatkozó összesített adatok bevezetésére. Az első rovat feltünteteti az üzemben lévő területet katasztrális holdakban, a második a lehalászási eredményt, bevéve ide most már minden lehalászott halmennyiséget, a következő üzem elején kihelyezett halmennyiséget, az azt követő pedig a kettő különbözeteként azt a lehalászási szaporulatot, amelyet a gazdaság eredményeként felmutat. A pénzbeli eredmény szempontjából ezt a lehalászási szaporulatot mérvadónak még nem fogadhatjuk el, mert hiszen az csak a gazdasági eredményre vonatkozik. Jövedelem szempontjából azonban az a fontos, hogy a haltermésből mennyi került értékesítésre. A következő rovat tehát ennek az értékesített szaporulatnak a megállapítására szolgál. A következő rovatban azután egy holdra vonatkozóan tüntetjük fel az összes szaporulatot, amit úgy állapítunk meg, hogy a lehalászás szerinti szaporulatot elosztjuk az üzemben levő tó területtel. A következő rovatban az egy holdra eső természetes hozam van feltüntetve.

Feltünteteti egy rovat a lehalászás és értékesített súly közötti hiányt, egyrészt mázsában, másrészt százalékban.

Az ezután következő rovat már az egy métermázsára eső költséget tartalmazza, amelyet úgy kaptunk meg, hogy az üzemköltséget összeadjuk és az értékesített hal súlyával elosztjuk. Tegyük fel azt az esetet, hogy egy tógazdaságban 200 q volt az értékesített halszaporulat és erre 4.000 pengő üzemköltség volt. Megállapíthatjuk ebből, hogy egy mázsa halra 20 pengő volt az üzemköltség. A következő rovatba azt jegyezzük be, hogy egy kg. hal előállítására mennyi takarmány pénzbeli ellenértékét használtunk fel. Ha tehát a 200 q hal előállításához pl. 2.500 pengő ára takarmányt ettünk fel, akkor azt mondhatjuk, hogy 12.50 pengő ára takarmányra volt szükség egy mázsa hal előállításához. Ha a két adatot azután összeadjuk, akkor a következő rovatban megkapjuk, hogy üzemköltséget és takarmányt összevéve, mennyibe kerül 1 q hal előállítása. A fenti esetben például egy mázsa hal előállítása 32 pengőbe került volna. Ehhez azonban még rendszerint egyéb és pedig igen tetemes költség is járul, ami nem szorosan az üzemhez tartozik. Ilyenek például az adók, leírások, kamatterhek, amortizációk, ha bérben van a tógazdaság bérösszeg, stb. Ezek természetesen minden termelő gazdasági helyzeténél és erejénél fogva más és más. Az előző rovat adataihoz tehát, amely tisztán az üzemi kiadásokat ölelte fel, hozzájön még ez a tétel, vagyis hogy egy kg. hal előállításánál mennyi egyéb költség volt még és azután ezen két költség-tétel összegéből kapjuk a teljes önköltségi árat. Ez az 1 kg-ra kiszámított önköltségi ár tájékoztat azután — ha nem is mérlegszerűen — a gazdaság eredményére nézve, mert ha ezt összevetjük az utolsó rubrikában bevezetett, tényleges elért értékesítési árral, akkor, amennyiben felállításuk pontos és helyes, ennek az adatnak is mutatni kell a gazdálkodás eredményességét. A kimutatásnak természetesen nem mérlegkészítés a célja, mert hiszen erre a könyvvitelnek megvannak a maga szabályai. Fevilágosítást nyújt azonban a tógazdának arra nézve, vajjon egy kg. halhús előállítására mennyi költsége volt, amiből különösen az a tógazda, akinek módjában van más tógazdaság adataival összehasonlítást tenni, igen sokat megtudhat, következtethet üzemére nézve. Pénzügyileg az a fontos, hogy egy kilogramm hal előállításához mennyi költség és milyen mennyiségű takarmány szükséges, gazdaságilag fontosabb annak a meghatározása, hogy egy kat. holdra ezekből a költségekből mennyi esik. Ezt a költséget igyekszik végeredményben csökkenteni minden tógazda és a kimutatás sok útmutatást nyújthat arra nézve, vajjon hol mutatkozik a kiadott költség aránytalannak és mik azok a kiadások, melyeknek lefaragásától az eredmény kedvezőbbé tételét remélheti. Meg kell itt még jegyezmem, hogy az 1 kg-ra eső önköltséget elsősorban a tó minősége befolyásolja. Ha a tó jó minőségű, akkor egy kg-ra kevesebb költség fog esni. A kat. holdra vonatkozó megállapításnál azonban első sorban a tógazdaság területe fog döntően latba esni, mert hiszen nagyobb területre jobban megoszlanak a költségek. Leginkább úgy lehet érzékelteni ezt, hogy 200 holdas tógazdasághoz ugyanúgy csak egy tiszt kell, mint egy 1000 holdas tógazdasághoz és különösen a személyzeti kiadások jobban megoszlanak nagyobb területnél.

Mindezek után pedig a tanáccsal végzem ismertetésemet, hogy a könyvviteli nyilvántartást és a statisztikai adatot praktikus szemmel kell nézünk, mert a pusztá számok még nem alkalmasak arra, hogy abból végső eredményt vonhassunk le. Mint minden statisztikát, a tógazdasági nyilvántartás adatait is gya-

korlati szemmel boncolgatni kell, ki kell belőlük változtatni azokat az adatokat, melyeket a természet adottságai folytán változtatni nem áll módunkban, hogy azután a megmaradt elemekből előttünk álljon a felelet arra a kérdésre, hogy hol javítsunk gazdálkodásunkon és mily intézkedésekkel tehetők jövedelmezőbbé üzemünket. Ennek a célnak elérése egyik legszebb feladata minden könyvviteli munkának.

A tógazdaság, valamint a mezőgazdaság minden ágában teljesen jártas **intéző** elsőrendű referenciákkal **állást keres.**
Címe a Kiadóhivatásban.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület Budapesten 1937. évi július 29-én választmányi ülést tartott, amelyen jelen voltak: Répássy Miklós elnöklele alatt vitéz dr. Baskay Gyula, Pataky Beksis Tibor, Corchus Dezső, Corchus Zoltán, dr. Goszthonyi Mihály, Hirsch Géza. dr. Igmándy Aladár, Kovács Miklós, dr. Lukács Károly, dr. Maucha Rezső, Nyáry János, dr. Paluzsa László, dr. Raskó Pál, Somsich Miklós, id. Zimmer Ferenc, ifj. Zimmer Ferenc választmányi tagok, vitéz Illésy Zoltán igazgató, Kontur György kir. s. mérnök.

Távollétüket kimentették: vitéz dr. Szurmay Sándor alelnök, Antalffy György, dr. Iklódy Szabó János, Purgly Pál és dr. Kovács Vilmos.

Elnök üdvözlöi a megjelenteket s megállapítja, hogy a választmányi ülés az alapszabályok 12. §-a alapján határozatképes. Felkéri az igazgatót a tárgysorozat ismertetésére.

Igazgató jelentést tesz a legutóbbi választmányi ülésen hozott határozatok végrehajtásáról és a folyóügyekről a következőkben:

1.) Először ismerteti a meghívón külön is megjelölt legfontosabb tárgyat a magyar-német, illetve magyar-osztrák halkereskedelmi tárgyalásokhoz az egyesület részéről kiküldött bizottság javaslatát az 1937/38. évi osztrák és német contingens elosztására vonatkozólag. A halászati egyesülethez 45/1937. szám alá benyújtott javaslat szövege felolvasatván, ahhoz hozzászóltak dr. Goszthonyi Mihály földbirtokos, Igmándy Aladár földbirtokos, Nyáry János Szeged sz. kir. város tógazdaságának intézője, dr. vitéz Baskay Gyula gazd. főtanácsos a gr. Károlyi uradalom jószágigazgatója, Somssich Miklós földbirtokos, Kovács Miklós a gr. Eszterházy uradalom tatai tógazdaságának intézője — választmányi tagok, akik a javaslatot helyesnek és az összes érdekeket kielégítőnek találták főleg azon szempontból, hogy ez a múlt évi elosztásnak azon hibáját kiküszöböli, hogy az 50 holdon aluli tógazdaságok a contingens előnyeiből teljesen kizárattak De a nagyobb termelők érdekeire is kedvezőbb, mint a tavalyi elosztási mód; mert nagyobb halmennyiségre fog kiterjedni a kereslet és így árjavító hatása érezhető lesz.

Elnök megállapítja, hogy a választmány egyhangúlag elfogadta a felolvasott javaslatot, a továbbiak során a választmány arra nézve hozott egyöntetű határozatot, hogy a javaslat a m. kir. külkereskedelmi hivatalhoz azon kérelemmel küldessék meg, hogy a contingens felosztásánál a hivatal a választmánynak egyhangú álláspontját tegye teljes egészében magáévá.

2.) A f. é. május végén Budapesten a III. nemzetközi édesvízi halpropaganda kongresszus megtartott, azon a környező államokból 14 kiküldött vett részt. Az elnöklést Répássy Miklós egyesületi alelnök úr ömeltősága volt szíves vállalni s tartotta a megnyitó és záróbeszédet, valamint a banketten a vendégeket üdvözlő beszédet; dr. Unger Emil pedig mint főtitkár vett részt a kongresszus sok utánjárást igénylő előkészítésében, meghívók szeptemberében, vendégek elszállásolása, rendezés munkáiban. A fenti közreműködések biztosították a sikert és a külföldi vendégek a legjobb benyomással távoztak.

A kongresszus költségei 3 részre tagozódnak:

- a.) Meghívók, postaköltség, nyomtatványok, terem és az előkészítéssel járó adminisztrációs kiadások mintegy . . . . . 175.—P.
- b.) A bankett költségei . . . . . 365.50 „

c.) A kongresszus alkalmából kinyomatott 3000 + 100 példány reklámfüzet és pontyreceptek magyar és német nyelven . . . . . 778.16 P

Az a.) tétel alatti összeget az egyesület pénztára fizette, a b.) tétel alatti összegből 180 pengőt a Magyar Tógazdaságok r. t., 100 pengőt Zimmer Ferenc r. t., 85.50 pengőt pedig Corchus Zoltán földbirtokos úr vállalta el.

A c.) tétel alatti kiadás részben megtérült, mert 1000 drb. füzetet a Magyar Tógazdaságok r. t., 1000 drb.-ot Zimmer r. t. vett át 200—200 pengő árban. Fedezetlen maradt 378.16 P, amelynek ellenében 1000 példány a halászati egyesületnél van letéve.

Elnök javaslatára a választmány köszönetet mond a Zimmer r. t.-nak, a Magyar Tógazdaságok r. t.-nak és Corchus Zoltán vál. tag úrnak, hogy anyagi hozzájárulásukkal a kongresszus körüli kiadásokat részben fedezték, a még fedezetlen tartozás kiegyenlítésére pedig a választmány elhatározza, hogy ez évben propaganda alapot teremtsen s a kiküldött propaganda bizottságot ezúttal is felhívja, hogy a legközelebbi választmányi ülés idejére tegyen javaslatot, hogy ilyen alap megteremtésére az egyesület mily módon nyerhetne fedezetet.

3.) Jelentés a m. kir. keresk. és közlekedésügyi miniszternek a földmív. miniszterhez intézett átiratáról, amely válasz a 27/1937. sz. beadványunkra a halkereskedések üzleti zárójának megváltoztatása tárgyában.

Az átirat szerint az a kérés, hogy a nagykereskedők pén- teken 4 óraker, december 22, 23 és 24-én reggel 2 óraker kezd- hessék az árusítást, csak az üzleti záróráról szóló törvényes ren- delkezések tervbe vett módosításának tárgyalása során lesz figyelembe vehető, — a vasárnap reggeli 6 órai nyitás engedé- lyezése nem ütközik akadályba, ezért az idevonatkozó rendelet- tervezetet hozzájárulás végett meg is küldte.

Tudomásul vétetik s a választmány megbizja az igazgatót, hogy járjon el a keresk. minisztérium illetékes előadójánál, hogy a karácsonyi haleadás idején a kétóraker üzletnyitás, mint a mult éveken is, lehetővé tétessék.

4.) A m. kir. földmív. miniszter 86.313/1937. V. 2. szám alatt május 10-én értesítette az egyesületet, hogy a német ponty contingens felemelése iránt a lépéseket a júniusi tárgyalások során megteszi. Értesülés szerint 500 mázsa surcontingens 1938. jan. 1. utáni időre már is megadatott és még további 1000 máz- sára van alapos kilátás.

Tudomásul vétetik.

5.) Id. Zimmer Ferenc vál. tag úr beadványt intézett kér- ve, hogy a budapesti piacon uralkodó kaotikus viszonyok rende- zése érdekében a külkereskedelmi hivatal által megindítandó elő- munkálatokhoz a választmány delegáljon néhány tagot.

A választmány e tárgyalásokra is ugyanazon bizottságot küldi ki, akik a contingens tárgyalással megbizattak.

6.) Id. Zimmer Ferenc vál. tag másik indítványa az, hogy a pikkelyes pontynak Németországba való elhelyezése érdekében az egyesület is bekapcsolódnék az akcióba.

A választmány tudomásul veszi, hogy id. Zimmer Ferenc vál. tag úr e propagandát a pikkelyes ponty érdekében újra meg- indította és felkéri őt, hogy szíveskedjék figyelemmel kísé- rni annak eredményét, hogy a magyar termelés ahhoz alkalmazkodjék.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

UJDONSÁGOK — VEGYESEK.

Béka-eső Tarpán. A Halászat megemlékezett annak idején az 1934. július hó 14.-i tarpai halesőről. Kabáczy Ernő ny. árva- széki elnök úr most újból értesített, hogy ezidén, június 29.-én, Péter-Pálkor, délután 4 óra tájban, egy zivatar alkalmával *ugyan- azon helyen* és hasonló körülmények között — talán változatos- sag kedvéért — *békaeső esett.* A békák mind igen aprók voltak, Kabáczy úr megállapítása szerint a barna varangy egy centimé- ternél kisebb, majd nem csupa egyenlő méretű példányai. Számuk megállapítása, valamint a terület elhatárolása, ahol estek, lehe- tetlen volt, mert a füves terepen az apró békákat nem lehetett megközelítőleg sem számbavenni. Arra azonban biztosan lehetett következtetni, hogy számuk sok ezer volt, abból a tényből, hogy a szerte szaladgáló kacsra-rajok hatalmas étvágygal sokáig kap- kodták a nekik égi mannaként hullott eledelt.

Az országútról felszedett példányok egy részét Kabáczy el- nök úr konzerválta és be fogja küldeni a Halélettani Állomásra. A szerkesztőség értesítette az esetről a Meteorológiai Intézetet is.

Szaporodnak a dunai gumigyűrűs halfogások. *Bernáth István* tagtársunk értesített, hogy július 9.-én hajnalban Dunake-

szinél egy kb. 40 dekás márnát fogott fenékszínórral, mely a feje mögött vörös gumigyűrűt viselt, amely a testébe is be volt már nőve. Júliusban érdeklődtünk Szobon, Nagymaroson és Dunaföldváron, halászmestereknél. *Klein György, Kurzbacher és Arnold* halászmesterek szerint a gumigyűrűs halak — különösen a márnák — az utóbbi években gyakrabban kerülnek fogásra, mint azelőtt.

Ennek oka — véleményünk szerint — a gumigyűrűs halászati módnak az Aldunán való terjedése lehet.

A Mindszenti Halásznak Napjáról, melyet az idén már másodízben ünnepeltek meg szép sikerrel, a múlt havi lapzárta után kaptuk meg *dr. Taraba József* tanácsos-plébános úrtól, az ünnepség főrendezőjétől a jól sikerült fényképfelvételeket, melyeket most utólag közlünk.

1. kép. A mindszenti halásznapi.

Zilahy Kiss Jenő beszél.

A képekhez megjegyezzük, hogy *Zilahy Kiss Jenő*, a T. E. Sz. társelnöke *Antalfy György* halászgazdának, Egyesületünk választmányi tagjának átadta a T. E. Sz. nagy ezüst érmét két évtizedes eredményes munkájának elismerése jeléül.

2. kép. A mindszenti halásznapi.

Antalfy György halászgazda és *dr. Taraba József* tanácsos-plébános.

Dr. Taraba József levelében rámutat arra, hogy a tisztai halászat megmentése érdekében a kubikgödrök rendezésén kívül mesterséges ivadéktenyésztő helyeket kellene létesíteni.

A fenékhorgászat betiltása Alsó Ausztriában Az Alsó Ausztriai hivatalos lap (Landesgesetzblatt) július elsejei számában rendeletet közöl, mely szerint a fenékhorgással való halászatot a tartományi kormányzóság területén az összes halasvizekbe tiltja. A rendelet 1. §-a második pontja szerint azonban harcsa

és menyhal fogások céljaira a kerületi közigazgatási hatóság (Bezirksverwaltungsbehörde) megbízható személyeknek kivételesen, bizonyos meghatározandó időtartamra és bizonyos területre ezúttal is adhat engedélyt fenékhorgokészségek alkalmazására.

Személyi hírek. Egyesületünk nagybecsült titkárá és pénztárosát, a halászat ügyeinek két kiváló munkását érte jól megérdemelt kitüntetés: a földművelésügyi miniszter úr öxelleneciája *Hollóssy Ferenc* műszaki tanácsosi címmel és jelleggel felruházott főmérnököt, a halászati felügyelőség vezetőjének helyettesét kir. műszaki tanácsossá nevezte ki a VII. fizetési osztályba.

A kormányzó úr főmértósága *Németh Endre* kir. főmérnöknek a kir. műszaki tanácsosi címet és jelleget adományozta. *Németh* tanácsos az új Öntözésügyi Hivatalban nyert sokoldalú képességeinek megfelelő újabb beosztást, de Egyesületünk pénztárosi tisztségét a halászati körökkel és lapunkkal fennálló kapcsolatát, mindnyájunk örömeire, továbbra is megtartotta.

Agilis, fiatal munkaerőt kapott a halászati felügyelőség *Kontur György* okl. mérnök személyében, akit a földművelésügyi miniszter úr a X. fiz. osztályba kir. segédmérnökévé nevezett ki.

Mindhármuknak sok szerencsét kívánunk!

Nagy bogárhajzás a Balaton fölött. Utólag értesültünk, hogy pünkösd vasárnapján es hétfőjén (május 16—17.) Siófok táján egy 11 m/m hosszú, fekete testű bogár rajzott a Balaton fölött, melyeknek szokatlanul nagy tömegei magukra vonták a 23—25 fokos vízben már fürdőzők figyelmét azáltal, hogy óriási számban a vízbe hullottak.

A vizgálat szerint az *Omophlus rugosicollis*, magyarul pej-bogár, volt a rajzó rovar, mely szárazföldi, cserjéken, gyümölcsfákon és gabonán él, s olykor károkat is okoz. Mindenképpen örvendetes tehát, hogy a Balatonon ezidén a halak gyomrába jutottak nagy tömegei. A Balaton fölött fujdogáló szél elegendő vizet hullámsírba szárazföldi rovarokat. Ilyen esetek a Szent Márk legye vagy március legye (*Bibio marci*) és a hétpettyes katicabogár (*Coccinella septempunctata*) rajzásai, melyet balatoni halásznak gyakrabban észleltek már.

Halastavak kezelésének felülvizsgálatát, helyes üzemterv készítését és minden egyéb, a halastavaknak többtermelését biztosító tényezők beállítását csekély díjazásért vállalom!
Cimem a Kiadóhivatalban.

KÉRDÉSEK—FELELETEK.

Kérdés:

Hogyan kell a tógazdaságban plankton vizsgálatot végezni? (Béuradalom, K.)

Felelet:

Felszerelés:

1.) Egy ismert űrtartalmú tiszta vödör, vagy (még jobb) öntözőkanna, melyről a rózsát levesszük, s mely legalább 5—10 liter vizet fogadjon be.

2.) Egy kis üveg (1 deciliteres elég) 40%-os formaldehyd.

3.) Néhány planktoncső, megfelelő, jólzáró parafadugóval.

4.) Planktonháló.

Munkamenet:

A felszerelést csónakra visszük, s lassan, a tisztásokon, ahol kevés a hinár, egy-egy kanna (10—10 liter) tóvizet átszűrünk a hálón, melyet a csónak peremén kívül tartunk erősen kézben, úgy, hogy a víz a hálón keresztül a tóba visszacsurogjon. A csónak tovább megy, úgy hogy 4—5 ponton összesen 50 liter vizet szűrünk át ugyanazon tóban az alul gummicőcsappal elzárt planktonhálón. Ha a víz lefolyt, az alsó kis edénykében összegyűlt planktont a gummicő csapjának megnyitásával a planktoncső egyikébe folyattjuk a csekély vízmennyiséggel. A plankton minőségét a csőben kézinagyítóval vizsgáljuk, azután néhány csepp (10 csepp) formaldehyddel megöjlük, bedugaszoljuk és összekeverjük. Ezután felső zsebben, vagy faállványon a csövet függőleges helyzetbe állítva, a planktont leüleptítjük és a beosztáson — 10 perc múlva — leolvassuk, hogy 50 liter vízből hány köbcentiméter plankton üledett le? A csőre ceruzával ráírjuk a tó számát. Ebből az adatból következtetünk a tó termőerejének állapotára, de csak akkor, ha ugyanazon tóra vonatkozó korábbi adatokkal és más tavakból ugyanazon napra vonatkozó adatokkal is rendelkezünk és ezeket egymással összehasonlíthatjuk és egyben néhány ponty béltartalmát is megvizsgáljuk minden tóból,

hogy a természetes táplálék és mesterséges takarmány arányát is megfigyelhessük és megállapíthassuk a halak bélcsatornájában.

Rendszerint ezekből az adatokból elég jól következtetni tudunk a tó termőerejének állapotára, ha az összehasonlítást nem teszi lehetetlenné valamely zavaró körülmény, különösen pl. *különbféle népesítés*: egyik tóban ritka, másikban sűrű. Vagy egyik esetben sok hinár, másik tóban viszont kevés. Egyikben sok tóvirág, mely a plaktonhálót eldugaszolhatja annyira, hogy 50 liter vizet csak igen nehezen tudunk rajta átszűrni. (Ilyenkor szűrjünk át csak 25 liter!) s „tóvirág“ nem ülepszik le és nem látjuk tőle a rendesen kevés állati planktont.

Hináros tóban esetleg nem plankton, hanem a hináron élő rovarlárvák adják a természetes táplálék zömét, vagy iszapos fenékű tóban a fenék fauna lehet a legfontosabb természetes táplálék. Mindazonáltal az utóbbi esetben is a plankton mennyisége és minősége rendesen elég megbízható mértéke a tóvíz termőerejének.

Kb. kéthetenként végzett ilyen vizsgálatok eredményéhez képest irányíthatjuk az etetést és a trágyázást. A vizsgálathoz némi gyakorlat kell.

A m. kir. halélettani állomás (Budapest, II., Herman Ottó út 15.) megkeresésre szívesen szolgál a helyszínén is útmutatással bármikor, teljesen díjmentesen.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-től nyert értesítés szerint július hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty...	nagy	1:70	P
	közép	1:50—1:60	"
	kicsi	1:20—1:50	"
Édesvízi jegeltponty	.....	0:40—1:30	"
	.....	.....	.....
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	6:00	"
	II. "	4:00	"
	III. "	3:40	"
	IV. "	3:10	"
Dunai süllő	I. oszt.	5:00—5:50	"
	II. "	3:50—4:50	"
	III. "	3:00—3:40	"
	IV. "	2:80—3:20	"
Harcsa nagy	.....	2:00—3:60	"
Harcsa kicsi	.....	1:00—2:80	"
Compó	.....	1:20	"
Kecsege	.....	1:60—3:30	"
Önhal	.....	0:50—0:80	"
Fehér hal	.....	.....	.....
Márna	.....	0:60—1:10	"
Csuka	.....	1:20—2:40	"
Balatoni keszeg	.....	0:40	"

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

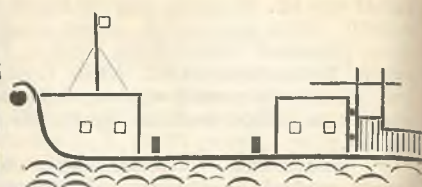
MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre nemesítőrszű egy- és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bja, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órpuszta, Pelérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogy-szentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképusztáról és Varászlóról. —

TELEFON: BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.
180—9—22 LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., PÓSTAFIÓK 271

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.
Központi telep: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.
Fióközletek: IX., Központi vásárcs. T.: 185-4-48.
V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.
VII., Garay téri vásárcs. T.: 130-4-48.
Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39.

Budapest.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON
Iroda: 185—0—71.
Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

HALÁSZHÁLÓ

puha insleg és kötél. hálófonal, parafa-alakítás, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt-nál Budapest.

Telefón szám: Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7.
184—3—10. A Ferenc József hid és Erzsébet hid között.

Telefón szám: Fióközlet: VII. kerület Thököly-út 16. szám.
1—85—9—65. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

HALBIZOMÁNYI

ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

BUDAPEST,
Telep és iroda:
IX., CSÁRNOK TER 5.
Elárusítóhely:
IX., Közp. vásárcsarnok,
Központi iroda:
V., József tér 8.
Telefon: 180—9—22.
TELEFONSZÁM
Nappal: 185 6—36.
Éjjel: 157—3—26.
Száll. oszt.: 168—7—16.

HALNAGYKERESKEDÉS

Levél cím: Budapest 4., Postafiók 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrát valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt. —